

Brüssel, 14. jaanuar 2026
(OR. en)

5306/26

AGRI 19
AGRIORG 1

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Põllumajanduse erikomitee / nõukogu
Teema:	Aruanne ebaausate kaubandustavade direktiivi hindamise kohta – <i>Komisjoni ettekanne</i> – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi poolt koostatud kirjalik teave eespool nimetatud teemal.

Ministrite arvamuste vahetus ebaausate kaubandustavade direktiivi hindamise ja tulevase läbivaatamise teemal

Põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas esineb jätkuvalt märkimisväärne läbirääkimispositsioonide tasakaalustamatus, mille tagajärjeks on sageli ebaausad kaubandustavad. Sellised tavad õõnestavad sissetulekute stabiilsust, suurendavad majanduslikku haavatavust ja nõrgendavad usaldust ärisuhete vastu, kahjustades põllumajandustootjaid ja väiketarnijaid. Põllumajandustootjate positsiooni tugevdamine toiduainete tarneahelas ja põllumajandusettevõtete sissetulekute toetamine on jätkuvalt ühise põllumajanduspoliitika olulised eesmärgid.

Nende väljakutsetega tegelemiseks täiendas Euroopa Liit olemasolevat tururaamistikku (ühise turukorralduse määrus), võttes 2019. aastal vastu direktiivi (EL) 2019/633, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid. Direktiiviga kehtestati minimaalne ühtlustamise tase keelatud tavade loetelu, liikmesriikidele pandud täitmise tagamise kohustuste ja tarnijate kogetava kartuse teguriga seotud kaitsemeetmete kaudu. Neid jõupingutusi on hiljuti tõhustatud täiendavate algatustega, sealhulgas komisjoni ettepanekuga ebaausate kaubandustavade vastaste normide piiriülest jõustamist käsitleva määruse kohta ning 2024. aastal esitatud ettepanekuga ühise turukorralduse määruse sihipäraste muudatuste kohta, mille mõlema eesmärk on parandada põllumajandustootjate positsiooni ja kaitset väärtusahelates.

Kooskõlas ebaausate kaubandustavade direktiivi artikliga 12 tegi komisjon direktiivi esimese hindamise ja avaldas oma hindamisaruande 1. detsembril 2025¹ [dokument COM(2025) 728 final]. Hindamine toimus rakendamise varases etapis, võttes arvesse ülevõtmise viibimist mitmes liikmesriigis ja suhteliselt lühikest praktilise kohaldamise perioodi. Selle järeldusi mõjutasid ka erinevused riiklikes ülevõtmisvalikutes, võrreldavate andmete piiratud kättesaadavus ja välised šokid, nagu COVID-19 pandeemia ja Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu.

---

¹ ST 16217/25

Nendest piirangutest hoolimata jõuti hindamise tulemusena järeldusele, et ebaausate kaubandustavade direktiiv on aidanud vähendada teatavaid ebaausaid kaubandustavasid, eelkõige hilinenud maksmist, ja parandada nõuete täitmise tagamist kogu liidus. Samuti on direktiiv taganud kõigi liikmesriikide põllumajandustootjate ja väiketarnijate jaoks kaitse miinimumtaseme, aidates seeläbi kaasa võrdsemate tingimuste loomisele. Ühtlasi on hindamise tulemusena tehtud kindlaks olulised väljakutsed ja valdkonnad, mis võivad vajada täiendavat kaalumist.

Eelkõige on hindamisaruandes esile tõstetud järgmist:

- põllumajandustootjate ja tarnijate ebaühtlane teadlikkus oma õigustest, mille direktiiv neile annab;
- madal kaebuste esitamise määr, mida põhjustab peamiselt kartus survestamise ees ja mure konfidentsiaalsuse pärast;
- märkimisväärsed erinevused liikmesriikide vahel täitmise tagamisega seotud tegevuse ja tavade puhul;
- tekkivad või arenevad tavad, millega võidakse direktiivist kõrvale hoida ja kanda tarnijatele üle ebaoproportsionaalsed riskid või kulud, sealhulgas tavad, mis on seotud kestlikkusalaseid kohustusi käsitlevate nõudmistega või selliste maksemudelitega nagu tasumine pärast skaneerimist.

Hindamisaruandes tuletatakse meelde ka laiemat poliitilist konteksti, sealhulgas ELi põllumajandusliku toidutarneahela vaatlusrühma käivitamist, analüütilist tööd põllumajandustootjate õiglase tasustamise valdkonnas ning põllumajanduse ja toidu visiooni, milles rõhutatakse, et põllumajandustootjaid ei tohiks sundida pidevalt müüma oma toodangut tootmiskuludest madalama hinnaga, säilitades samal ajal ÜPP turule orienteerituse.

Seda arvesse võttes ja pidades silmas komisjoni kavatsust esitada 2026. aasta teisel poolel ettepanek ebaausate kaubandustavade direktiivi läbivaatamiseks, leiab eesistujariik Küpros, et on õige aeg kutsuda ministreid üles vahetama arvamusi peamiste poliitikasuundade üle, mida võiks eelseisval läbivaatamisel silmas pidada. Ilma et see piiraks komisjoni tulevase ettepaneku kohaldamisala või sisu, kutsub eesistujariik Küpros ministreid üles jagama oma seisukohti, mis võiksid hõlbustada olemasolevate vahendite tõhusat kasutamist ebaausate kaubandustavade vastu võitlemiseks.

Suunavad küsimused ministrite aruteluks

1. küsimus. Põllumajandustootjate positsiooni tugevdamine

Kuidas saaks ebaausate kaubandustavade direktiivi eelseisva läbivaatamise kontekstis kõnealuse direktiivi läbivaatamine veelgi tugevdada põllumajandustootjate ja väiketarnijate positsiooni põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas, toetades samal ajal direktiivi järjekindlamat ja tõhusamat rakendamist kõigis liikmesriikides ning austades ühtset turgu ja proportsionaalsuse põhimõtet?

2. küsimus. Turu õiglus

Milline on Teie arvates ebaausate kaubandustavade raamistiku roll selliste olukordade lahendamisel, kus ebaproportsionaalsed riskid või kulud võidakse suunata põllumajandustootjatele, pidades samal ajal silmas ühise põllumajanduspoliitika turule orienteeritud olemuse kaitsmist?
